

TIETOA TUTKIMUKSESTA
Asumisbarometri julkaistaan useassa
osassa, ja se perustuu tutkimukseen,
jonka Kantar Sifo suorittaa
vuosittain JM:n toimeksiannosta
Ruotsissa, Norjassa ja Suomessa.
Kuhunkin tutkimukseen osallistuu
yhteensä 4 500 satunnaisesti
valittua 18–79-vuotiasta henkilöä.
Osallistujien sukupuoli, ikä ja
asuinpaikka ovat koko maata
edustavia jokaisessa maassa.

Kodit

Pohjoismainen asumisbarometri 2023

Osaraportti 5 – Tulevaisuuden asuminen

Tulevaisuuden asuminen on sosiaalista, kustannus- tehokasta ja vastuullista

POHJOISMAISEN ASUMISBAROMETRIN VIIDENNESSÄ JA VIIMEISESSÄ LUVUSSA TARKASTELLAAN KÄSITYKSIÄ ASUMISESTA JA SEN ROOLISTA ELÄMÄSSÄMME. POHDIMME TUTKIJOIDEN JA ASiantuntijoiden KANSSA, MILTÄ ASUMINEN NÄYTTÄÄ TULEVAISUUDESSA.

A sunnolla on keskeinen rooli elämässämme. Hygieniatekijöiden, kuten suojan tarjoamisen ja erilaisten palvelujen läheisyyden lisäksi asunto voi vaikuttaa merkittävästi elämänlaatuamme.

– Kodilla ja asunnolla on tärkeä rooli tarpeidemme tyydyttämisessä sosiaalisina olentoina, sillä se saa meidät tuntemaan itsemme osaksi sosiaalista kontekstia, mikä on erittäin tärkeää elämänlaadun kannalta, sanoo psykologi ja käyttäytymismuutossuunnittelun ja asumiskysymysten asiantuntija Niklas Laninge.

– Samalla käyttäytyminen kodeissamme muodostaa suuren osan hiilijalanjäljestämme, joten kestävä elämistä helpottavien kotien ja asuinympäristöjen suunnittelu on tärkeää ilmastovaikutusten pienentämiseksi.

Niklas Laninge, psykologi ja käyttäytymismuutos-suunnittelun ja asumiskysymysten asiantuntija

ASUNTO – YHÄ TÄRKEÄMPI SOSIAALINEN AREENA

Ihmiset ovat sosiaalisia olentoja, ja osittain tätä tarvetta tyydytetään työpaikoilla. Yhä useammat meistä tekevät etätöitä kotona, joten asunnolla ja lähiympäristöllä on meille entistä tärkeämpi merkitys sosiaalisina areenoina.

– Viihtyisillä asuinalueilla ihmiset haluavat elää pidempään ja he ovat tyytyväisempiä elämäänsä. Alueilla, joilla ihmiset eivät eri syistä viihdy yhtä hyvin, on paljon muutoliikettä, joka yhdistyy epävarmuuteen ja rikollisuuteen, sanoo Bengt Andersen, OsloMetin hyvinvoinnin ja työelämän tutkimuskeskuksen tutkimusjohtaja. ([Tarkastelemme pohjoismaisen asumisbarometrin osaraportissa 2](#) tarkemmin sitä, miten sosiaaliset kohtaamispaikat ja naapurit lisäävät turvallisuuden tunnetta.)

Bengt Andersen, OsloMetin hyvinvoinnin ja työelämän tutkimuskeskuksen tutkimusjohtaja

Niklas Laninge uskoo, että lähialueiden rooli sosiaalisina kohtaamispaikkoina kiihdyttää asuntoihin liittyvien jakamispalvelujen, kuten kimpapakyytien, yhteiskäyttöpalkkuyörien ja yhteisten tilojen, kuten jaettujen työtilojen, kehittämistä. Yhteiskäyttöpalvelut ja yhteiset tilat voivat myös toimia vastapainona toiselle suuntaukselle, josta Niklas Laninge on huolissaan.

– Nyt on meneillään mukavuusvallankumous, jossa ihmisten tuskin tarvitsee poistua kodeistaan. Voimme tilata ruokaa ja vaatteita verkosta yhdellä napsautuksella suoraan kotiovelle ilman, että olemme tekemisissä muiden ihmisten kanssa. Pysyttelemme turvallisessa kuplassamme ja käymme digitaalisia keskusteluja hyvin tuntemiemme ihmisten kanssa, mutta meiltä jäävät kokematta ne spontaanit kohtaamiset uusien ihmisten kanssa, jotka haastavat ja kehittävät meitä. Se ei riitä täyttämään sosiaalisia tarpeitamme.

Sofie Pelsmakers,
Tampereen yli-
opiston kestävän
arkkitehtuurin ja
asuntosuunnittelun
professori

Tulevaisuuden asunnot on suunniteltava niin, että ne ovat hyvä ja mukautuva ratkaisu sekä asukkaille että ilmastolle – ja että ne edistävät sosiaalista elämäämme.

– Kyse ei ole siitä, että ihmiset kutsuisivat naapureitaan illalliselle, vaan pikemminkin siitä, että luodaan kannustimia kohdata muita ihmisiä arkielämässä, esimerkiksi jakamalla työtila naapureiden kanssa tai tapaamalla muita yhteiskäyttöpölkupyörän käyttäjiä, Niklas Laninge sanoo.

Tampereen yliopiston kestävän arkkitehtuurin ja asuntosuunnittelun professori Sofie Pelsmakers nostaa esiin neljä näkökohtaa, jotka ovat erityisen tärkeitä hyvinvoinnin lisäämiseksi tulevaisuuden asunnoissa ja asuinalueilla: vihreä infrastruktuuri, mukautuva infrastruktuuri, sosiaalinen infrastruktuuri sekä oikeudenmukainen ja osallistava infrastruktuuri.

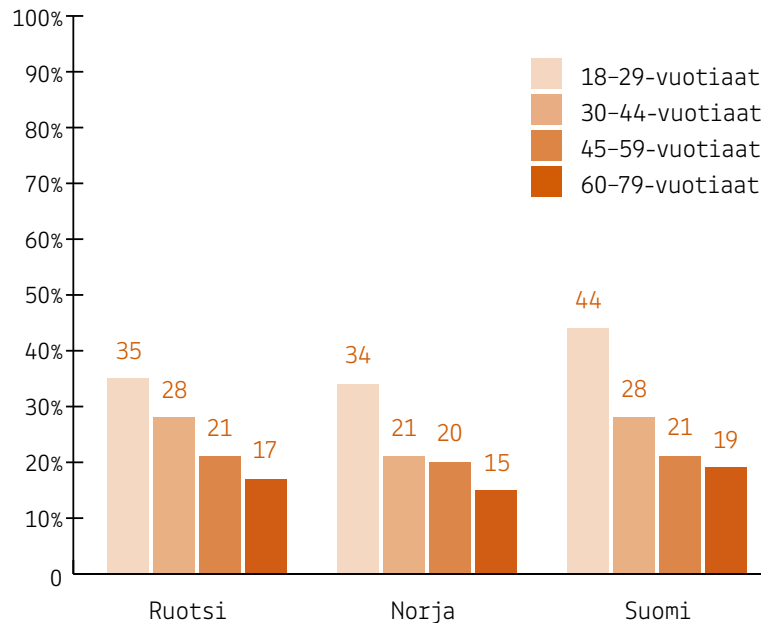
NELJÄ TAPAA LISÄTÄ HYVINVOINTIA TULEVAISUUDEN ASUNNOISSA

*Sofie Pelsmakers, Tampereen yliopiston kestävän arkkitehtuurin
ja asuntosuunnittelun professori*

- **Vihreä infrastruktuuri:** Viheralueilla on tärkeä merkitys ihmisten (ja eläinten) hyvinvoinnille, ja ne auttavat suojelemaan ekosysteemejä ja säilyttämään biologista monimuotoisuutta – ja tarjoavat varjoa kuumina päivinä. Niiden on oltava helposti saatavilla ja riittävän houkuttelevia, jotta asukkaat arvostavat ja hoitavat niitä.
- **Mukautuva infrastruktuuri:** Monipuolinen suunnittelu, joka mukautuu asukkaiden erilaisiin ja muuttuviin tarpeisiin ja elämäntilanteeseen, kuten kotitalouden henkilömäärään. Kun kotiin voidaan helposti tehdä tilapäisiä tai pysyviä muutoksia, useammat ihmiset voivat jäädä kotiinsa asumaan, vaikka heidän tarpeensa ja elämäntilanteensa muuttuisivat.
- **Sosiaalinen infrastruktuuri:** Asukkaiden mahdollisuudet seurustella muiden kanssa yhteisissä tiloissa, sisällä ja ulkona, lisäävät hyvinvointia ja ovat erityisen tärkeitä ikääntyneille ja yksin asuville. Vihreä suunnittelu toimii usein myös sosiaalisena suunnitteluna.
- **Oikeudenmukainen ja osallistava infrastruktuuri:** Kun asukkaat otetaan mukaan vaikuttamaan fyysiseen ympäristöönsä, syntyy tunne omistajuudesta. Sillä myös varmistetaan asukkaiden tarpeiden huomiointi. Asukkaiden itsensä kehittämistä ratkaisuja käytetään laajemmin.

NIIDEN IHMISTEN OSUUS, JOTKA LIITTÄVÄT YHTEISKÄYTTÖ-
AUTOT JA/TAI -POLKUPYÖRÄT VASTUULLISEEN KOTIIN

– Kun asukkaat osallistuvat fyysisen ympäristön demokraattisiin prosesseihin, syntyy tunne omistajuudesta. Se varmistaa, että asukkaiden tarpeet otetaan huomioon kaupunkikehitysprosessissa vaarantamatta yksilöiden tai yhteisöjen hyvinvointia, hän sanoo.

TEKNOLOGIA LUO UUSIA MAHDOLLISUUKSIA ELÄMÄÄMME

Nykyään vastuullisesti toimiminen tarkoittaa aktiivisia ja tietoisia arjen valintoja. Uusi teknologia luo uusia mahdollisuuksia tehdä monista käyttäytymistavoistamme vastuullisempia ilman, että meidän tarvitsee miettiä sitä liikaa.

– Jokainen päätös, joka meidän on tehtävä, vie energiaa. Ihmiset haluavat kulkea pienimmän vastuksen polkua: teemme mieluummin sen, mikä on helppoa ja väärin, kuin sen, mikä on vaikeaa ja oikein. Nyt tapahtuva nopea kehitys, jossa suuri osa asuntojemme ilmastojalanjäljen pienentämisestä voidaan automatisoida uuden teknologian avulla, vapauttaa aikaa ja energiaa keskittyä muihin päätöksiin, jotka voivat vaikuttaa ilmastoon. Kuten siihen, mitä syömmme tai ostamme, Niklas Laninge sanoo.

– Parhaimmillaan teknologia murtaa esteitä ja auttaa meitä tekemään sitä, mikä on meille tärkeää ja mikä saa meidät tuntemaan

”Parhaimmillaan teknologia murtaa esteitä ja auttaa meitä tekemään sitä, mikä on meille tärkeää ja mikä saa meidät tuntemaan olomme hyväksi. Voimme esimerkiksi pitää yhteyttä läheisiimme.”

Niklas Laninge, psykologi

olomme hyväksi. Voimme esimerkiksi pitää yhteyttä läheisiimme, olla fyysisesti aktiivisia hauskemmillä tavoilla, liikkua tehokkaasti ja ilmastofiksusti yhteiskäyttöpolkupyörien avulla – teknologia voi auttaa meitä uskomattoman monissa asioissa.

KAUPUNKIASUMISEN KYSYNTÄ PYSYY VAHVANA

Niklas Laninge uskoo, että asuinpaikan valinnassa kaupungit ovat jatkossakin houkuttelevia.

– Kaupungit ovat loistava keksintö, sillä niissä on laajempi kulttuuri-tarjonta, palveluita, enemmän monimuotoisuutta ja paremmin valinnanvaraa esimerkiksi työ- ja opiskelupaikkojen suhteen. Luonnonläheisyys on hyväksi hyvinvoinnillemme. Pelkkä metsän lähellä asuminen ei kuitenkaan riitä, vaan meillä ihmisillä on muitakin tarpeita, hän sanoo.

Johan Wiksell,
tuotekehitys, JM

TULEVAISUUDEN KOTI ON ÄLYKÄS

Avaimeton asuminen, digitaaliset ratkaisut energiankulutuksen vähentämiseksi ja dynaamiset kodit, joissa seinät voidaan tilapäisesti äänieristää.

– Teknologinen kehitys etenee asuntomarkkinoilla nopeasti, mikä luo uusia mahdollisuuksia rakentaa älykkäämpiä taloja, jotka helpottavat vastuullista asumista. Näin uskoo Johan Wiksell, joka työskentelee JM:n tuotekehityksessä.

– Teemme innovaatiotyötä koko arvoketjussamme luodaksemme vastuullisia asuinympäristöjä esimerkiksi uusien, älykkäämpien ratkaisujen avulla, jotka lisäävät hyvinvointia ja vähentävät ilmastovaikutuksia. Tällä alueella tapahtuu paljon juuri nyt, hän sanoo.

Kotiin tultaessa automaattisesti syttyvät valot, digitaaliset lukot ja lämmitysjärjestelmät, jotka säätyvät automaattisesti tarpeiden ja sääennusteiden perusteella, ovat esimerkkejä markkinoilla jo saatavilla olevista älykkäistä toiminnoista, jotka voivat helpottaa arkea ja tehdä samalla asunnoista turvallisempia ja vastuullisempia. Liesituulettimiin asennetaan nyt varoitusantureita, jotka kytkevät päälle unohtuneen liedien pois päältä, ja markkinoilla on hissejä, jotka voivat itse ilmoittaa vioista ja käyttää tekoälyä oppiakseen historiastaan seisonta-aikojen vähentämiseksi. Tulevaisuuden kehityskohteita ovat muun muassa ikkunalasit, jotka voivat säädellä ja estää auringonvaloa lämpötilan noustessa, ja dynaamiset kodit, joihin voi luoda etätöitä varten tilapäisesti äänieristetyin alueen, jossa on päivänvaloa. JM on mukana useissa tutkimus- ja kehityshankkeissa pysyäkseen kehityksen kärjessä.

– Teemme yhteistyötä ja pilottitestejä sekä vakiintuneiden toimittajien että innovatiivisten start-up-yritysten kanssa arvoketjussamme lisätäksemme tehokkuutta ja asiakasarvoa ja löytääksemme uusia älykkäitä ratkaisuja vastuullisuuden alalla. Kyse voi olla uusista innovatiivisista materiaaleista ja uusista automaatiotavoista, Johan Wiksell sanoo.

KESKIÖSSÄ VASTUULLISUUS

Osa ilmastoalanjäljestämme on peräisin rakennuksistamme. Siksi vastuullisuus on keskeinen näkökohta tulevaisuuden asuntojen kehittämisessä. Johan Wiksell viittaa uusiin ilmastoneutraaleihin materiaaleihin ja energiatehokkaampiin rakennuksiin, joissa on älykkäitä liikkumisratkaisuja ja yhteistiloja, jotka edistävät myös sosiaalista vastuullisuutta.

– On nähtävissä, että monet asukkaat toivovat hyviä naapurisuhteita. Asuntorakentamisessa on siis nykyään kyse siitä, että rakennetaan paikallisia mikroyhteisöjä, jotka käyttävät resursseja tehokkaasti myös itse kiinteistön ulkopuolella, hän sanoo.

Vastuulliset liikkumisratkaisut, kuten yhteiskäyttöpolkupyörät, tai pakettiautomaatit hyödyttävät ilmastoa ja taloutta, minkä lisäksi ne voivat lisätä liikkumista naapurustossa ja siten parantaa turvallisuutta, Johan Wiksell sanoo.

Myös kiinnostus aurinkopaneeleja kohtaan kasvaa edelleen. Pelkästään Ruotsissa asennettiin vuonna 2022 Ruotsin energiaviraston mukaan 55 000 verkkoon kytkettyä aurinkosähköjärjestelmää. Aurinkosähkön tuotanto kasvoi lähes 50 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Jyrkästi noussut sähkön hinta, sähköautojen määrän kasvu

*”Teemme innovaatiotyötä
koko arvoketjussamme
luodaksemme vastuullisia
elinympäristöjä.”*

Johan Wiksell, tuotekehitys, JM

67 %

ruotsalaisista, norjalaisista ja suomalaisista vastaajista yhdistää itse tuotetun energian, kuten aurinkopaneelit katolla, vastuulliseen kotiin

ja halu tulla omavaraisemmaksi sähkön suhteen ja vaikuttaa omaan energiankäyttöön ovat joitakin taustalla vaikuttavia tekijöitä. Kiinnostus on aiemmin ollut suurinta omakotitaloasujien keskuudessa, mutta viime vuosina se on lisääntynyt voimakkaasti myös huoneistossa asuvien keskuudessa, Johan Wiksell sanoo.

– Näemme suurta kiinnostusta tuottaa itse sähköä omaan asuntoon kiinteistön aurinkosähkötuotannon lisäksi. Tarkastelemme nyt erilaisia ratkaisuja, kuten sitä, miten parvekkeella voidaan tuottaa kotitaloussähköä akkuvarastojen avulla ja miten useat alueelle rakennetut naapurikiinteistöt voidaan liittää mikroverkkoon, jonka kautta aurinkosähköä voidaan jakaa niin sanotun power share -järjestelmän avulla, hän sanoo.

TULEVAISUUTEEN KESKITTYVÄ KEHITYS

Uusilla älykkäillä teknologioilla voidaan vaikuttaa merkittävästi asuntojen vastuullisuuteen ja energiatehokkuuteen. Mutta vaikka vastuullisuus kiinnostaa monia asukkaita, myös kustannukset ovat tärkeä osa yhtälöä. Älyteknologia säästää kustannuksia ja vapauttaa aikaa, mikä madaltaa useampien ihmisten kynnystä tehdä vastuullisia investointeja koteihinsa, Johan Wiksell sanoo.

– Huomaamme selvästi, että asiakkaiden kiinnostus vastuullisuutta kohtaan on kasvussa. Tietysti kehitystä edistää myös se, että investointien avulla voi säästää rahaa tai lisätä tuottavuutta, hän sanoo.

Psykologi Niklas Laninge uskoo, että tulevaisuuden asunnot täyttävät useampia ihmisten – ja maapallon – tarpeita.

– Tulevaisuuden asunnolla voi olla tärkeä rooli sosiaalisen ja vastuullisen elämäntavan edistämisessä, koska se voi tarjota enemmän sosiaalisia ja yhteisiä tiloja ja palveluja. Olen hyvin optimistinen tulevaisuuden suhteen, hän sanoo.

Onko sinulla kysyttävää pohjoismaisesta asumisbarometrista 2023?

LISÄTIEDOT:

Laura Saraste-Mäkinen

Viestintäpäälikkö, JM Suomi

laura.saraste-makinen@jmoy.fi, +358 400 764 148

Cristina Englund

Marknadsanalytiker

stina.englund@jm.se, +46 8 782 12 66

Raportin vastuhenkilö:

Heidi Ekberg, kommunikationsstrateg, JM AB

Toimitus:

Cristina Englund, marknadsanalytiker, JM AB

Heidi Ekberg, kommunikationsstrateg, JM AB

Laura Saraste-Mäkinen, viestintäpäälikkö, JM Suomi Oy

Kjell Kvarekvål, direktør kommunikasjon & samfunnskontakt, JM Norge AS

Tuotanto: Mattias Dahlström & Kristin Djerf, Make Your Mark

Art Director: Helena Nilsson, Make Your Mark

Julkaisu: Kesäkuu 2023